Torstai 7. lokakuuta 2021

P9_TA(2021)0418

Paul Rusesabaginan tapaus Ruandassa

Euroopan parlamentin päätöslauselma 7. lokakuuta 2021 Paul Rusesabaginan tapauksesta Ruandassa (2021/2906(RSP))

(2022/C 132/15)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Ruandasta ja erityisesti 11. helmikuuta 2021 antamansa päätöslauselman Paul Rusesabaginan tapauksesta ([1]),

— ottaa huomioon ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen,

— ottaa huomioon kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen, jonka Ruanda ratifioi vuonna 1975,

— ottaa huomioon Afrikan peruskirjan ihmisoikeuksista ja kansojen oikeuksista,

— ottaa huomioon periaatteet ja suuntaviivat oikeudesta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja oikeusapuun Afrikassa,

— ottaa huomioon kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen YK:n yleissopimuksen,

— ottaa huomioon vuonna 2015 tarkistetut vankien kohtelun minimitasoa koskevat YK:n säännöt eli ns. Nelson Mandela -säännöt,

— ottaa huomioon Kampalan julistuksen vankilaoloista Afrikassa,

— ottaa huomioon 25. maaliskuuta 2021 päivätyn Ruandaa koskevaa yleistä määräaikaisarviointia käsittelevän YK:n ihmisoikeusneuvoston työryhmän raportin,

— ottaa huomioon kansainvälisen yhteisön, kuten Belgian hallituksen, Yhdysvaltojen ulkoasiainministeriön ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen, lausunnot, joissa tuomitaan sääntöjenvastaisuudet ja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin puuttuminen Ruandassa,

— ottaa huomioon Euroopan asianajajaliiton (European Bars Federation), Yhdysvaltojen asianajajaliiton ihmisoikeuskeskuksen ja useiden vakiintuneiden ihmisoikeusjärjestöjen antamat lausunnot,

— ottaa huomioon Cotonoun sopimuksen,

— ottaa huomioon Ruandan perustuslain,

— ottaa huomioon YK:n ja Afrikan ihmisoikeuksien ja kansojen oikeuksien toimikunnan välineet,

— ottaa huomioon vuonna 1963 tehdyn konsulisuhteita koskevan Wienin yleissopimuksen,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 144 artiklan 5 kohdan ja 132 artiklan 4 kohdan,

A. ottaa huomioon, että Ruandan ylioikeuden kansainvälisten ja rajat ylittävien rikosten jaosto tuomitsi 29. syyskuuta 2021 ihmisoikeuksien puolustajan, Belgian kansalaisen ja Yhdysvalloissa asuvan Paul Rusesabaginan 25 vuodeksi vankeuteen sen jälkeen, kun hänet oli pidätetty Kigalissa 31. elokuuta 2020; ottaa huomioon, että Rusesabaginaa syytettiin yhdeksästä terrorismiin liittyvästä rikoksesta ja että hänet asetettiin rikosoikeudelliseen vastuuseen toimista, joiden tekijäksi on osoitettu Ruandan demokraattisen muutoksen liike / Kansallinen vapautusrintama (MRCD-FLN) eli oppositiopuolueiden liittouma ja sen sotilaallinen siipi;

([1]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2021)0055.

B. ottaa huomioon, että Rusesabaginan pidätys elokuussa 2020 oli mielivaltainen, tapahtui väärin perustein ja sisälsi hänen laittoman kuljetuksensa Ruandaan, tahdonvastaisen katoamisensa ja vankeuden eristyksissä; ottaa huomioon, että Ruandan vuoden 2019 rikosoikeudenkäyntilain 37 pykälän vaatimusten mukaista pidätysmääräystä ei esitetty hänen pidättämistään varten eikä hänelle luettu syytteitä ennen tuomitsemista, mikä on vastoin Ruandan rikosoikeudenkäyntilain 68 pykälää; ottaa huomioon, että Rusesabagina oli todennut julkisesti useaan otteeseen, että hän ei kostotoimien pelossa voinut palata kotimaahansa;

C. ottaa huomioon, että Ruandan oikeusministeri Johnston Busingye myönsi hallituksensa roolin Rusesabaginan tahdonvastaisessa katoamisessa ja siirtämisessä elokuussa 2020, lentokuljetuksen maksamisessa ja Rusesabaginan oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan oikeuden loukkaamisessa; ottaa huomioon, että tuomioistuin päätti 10. maaliskuuta 2021, että Rusesabaginan siirto oli laillinen ja että häntä ei ollut siepattu;

D. ottaa huomioon, että tuomion antamisen yhteydessä ilmoitettiin lisätodisteista, joita tuomioistuin ei ollut aiemmin kuullut ja joita ei ollut esitetty oikeudenkäynnin aikana ja jotka koskivat Rusesabaginan väitettyä varojenkeruuta aseelliselle FNL-ryhmälle; ottaa huomioon, että osa mainituista todisteista perustui lausuntoihin, jotka Rusesabaginan mukaan oli saatu pakkokeinoin ja ilman asianajajaa;

E. ottaa huomioon, että Rusesabaginaa alun perin edustanut asianajajaryhmä ei ollut hänen valitsemansa ja että hänen valitsemiaan asianajajia, joihin hän lopulta sai yhteyden huhtikuussa 2021, estettiin tapaamasta häntä, mikä on vastoin Ruandan rikosoikeudenkäyntilain 68 pykälää;

F. ottaa huomioon, että Rusesabaginan terveydentila vankeudessa on saatujen tietojen mukaan erittäin huolestuttava, koska hän on sairastanut syövän ja kärsii sydän- ja verisuonitaudista; toteaa, että Rusesabaginan asianajajien mukaan hän on joutunut jättämään väliin kaksi syöpäseulontaa ja vankilaviranomaiset eivät anna hänen käyttää hänen belgialaisen lääkärinsä antamia reseptilääkkeitä, mikä on aiheuttanut henkistä ja fyysistä ahdistusta; toteaa, että tämä on vastoin Ruandan perustuslain 12 ja 14 pykälää, jotka koskevat oikeutta elämään, oikeutta fyysiseen koskemattomuuteen sekä suojelua epäinhimilliseltä tai halventavalta kohtelulta;

G. ottaa huomioon, että Ruandan viranomaiset eivät syyskuussa 2020 ilmoittaneet Belgian viranomaisille Rusesabaginan pidätyksestä konsuliapua koskevan kansainvälisen oikeuden periaatteen vastaisesti; ottaa huomioon, että Ruandan vankeinhoitolaitos (RCS) tutustui Rusesabaginan ja hänen asianajajiensa väliseen viestintään ja oikeudellisiin asiakirjoihin; ottaa huomioon, että Belgian ulkoministeri lähetti ruandalaiselle kollegalleen useita nootteja ja vaati Rusesabaginan oikeuksien kunnioittamista, mutta Ruandan hallitus hylkäsi jokaisen pyynnön;

H. ottaa huomioon, että heinäkuussa 2021 saatujen tietojen mukaan Ruandan viranomaiset olivat käyttäneet NSO Group -yhtiön Pegasus-vakoiluohjelmaa jopa yli 3 500 aktivistin, toimittajan ja poliitikon tarkkailemiseen; ottaa huomioon, että Rusesabaginan tyttären Carine Kanimban puhelinta koskevan rikosteknisen analyysin mukaan vakoiluohjelmaa käytettiin myös hänen puhelimessaan; ottaa huomioon, että Ruandan viranomaiset kiistivät tämän;

I. ottaa huomioon, että Ruanda on allekirjoittanut Cotonoun sopimuksen, jossa määrätään, että ihmisoikeuksien kunnioittaminen on olennainen osa EU:n sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden järjestön välistä yhteistyötä; ottaa huomioon, että oikeusvaltioperiaatteen lujittaminen ja ihmisoikeuksien vahvistaminen ovat EU:n Ruandaa koskevan ohjelmasuunnittelun tärkeimpiä painopistealueita;

J. ottaa huomioon, että Afrikan unionin ja EU:n toinen ministerikokous pidetään Kigalissa 25. ja 26. lokakuuta 2021;

1. muistuttaa Ruandan hallitusta sen velvoitteista taata perusoikeudet, mukaan lukien oikeussuojan saatavuus ja oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, sellaisina kuin niistä on määrätty Afrikan ihmisoikeuksien ja kansojen oikeuksien peruskirjassa ja muissa kansainvälisissä ja alueellisissa ihmisoikeusasiakirjoissa, muun muassa Cotonoun sopimuksessa ja erityisesti sen 8 ja 96 artiklassa;

2. korostaa, että Ruandan on turvattava oikeuslaitoksensa riippumattomuus ja ylläpidettävä sitä kaikkialla perustuslaissaan ja muussa lainsäädännössään, koska kaikkien hallitusten ja muiden instituutioiden velvollisuutena on kunnioittaa ja valvoa oikeuslaitoksen riippumattomuutta;

Torstai 7. lokakuuta 2021

3. muistuttaa, että epäillyn luovuttamisen toiseen maahan olisi aina tapahduttava ainoastaan riippumattomasti valvottujen luovuttamismenettelyjen avulla, jotta voidaan taata luovuttamispyynnön lainmukaisuus ja varmistaa, että epäillyn oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin taataan täysimääräisesti pyynnön esittäneessä maassa;

4. tuomitsee siksi jyrkästi Paul Rusesabaginan laittoman pidätyksen, vangitsemisen ja tuomitsemisen, jotka ovat kansainvälisen oikeuden ja Ruandan lainsäädännön vastaisia; katsoo, että Rusesabaginan tapaus toimii esimerkkinä Ruandassa tapahtuneista ihmisoikeusloukkauksista ja asettaa kyseenalaiseksi tuomion oikeudenmukaisuuden, sillä ilmeisesti sen yhteydessä ei ollut takeita oikeudenmukaisesta oikeudenkäynnistä, jota edellytetään oikeusapua, kuulemisoikeutta ja syyttömyysolettamaa koskevissa kansainvälisissä parhaissa käytännöissä;

5. kehottaa vapauttamaan Rusesabaginan välittömästi humanitaarisista syistä ja kotiuttamaan hänet tämän vaikuttamatta hänen syyllisyyteensä tai syyttömyyteensä; vaatii, että EU:n Ruandan-edustusto ja jäsenvaltioiden diplomaattiedustustot välittävät tämän pyynnön painokkaasti yhteydenpidossaan Ruandan viranomaisten kanssa;

6. kehottaa Ruandan hallitusta takaamaan kaikissa olosuhteissa Rusesabaginan ruumiillisen koskemattomuuden ja henkisen hyvinvoinnin ja sallimaan hänen tavanomaisen lääkityksensä; vaatii, että Ruandan hallituksen on kunnioitettava Belgian hallituksen oikeutta antaa Rusesabaginalle konsuliapua, jotta voidaan taata hänen terveytensä ja varmistaa puolustuksen asianmukainen saatavuus;

7. pitää valitettavana Ruandan yleistä ihmisoikeustilannetta ja erityisesti eriävien mielipiteiden esittäjiin kohdennettua vainoa; tuomitsee poliittisiin syihin perustuvat oikeudenkäynnit ja poliittisten vastustajien syytteeseen asettamisen; kehottaa Ruandan viranomaisia varmistamaan vallanjaon ja erityisesti oikeuslaitoksen riippumattomuuden;

8. kehottaa Euroopan ulkosuhdehallintoa, komissiota ja ihmisoikeuksista vastaavaa EU:n erityisedustajaa vahvistamaan ihmisoikeusvuoropuhelua Ruandan kanssa korkeimmalla tasolla Cotonoun sopimuksen 8 artiklan puitteissa, jotta varmistetaan, että maa noudattaa kahdenvälisiä ja kansainvälisiä sitoumuksiaan; korostaa, että Ruandassa tehtävän kansainvälisen kehitysyhteistyön puitteissa olisi annettava enemmän painoarvoa ihmisoikeuksille, oikeusvaltiolle sekä avoimelle ja vastaanottavalle hallintotavalle;

9. pyytää komissiota tarkastelemaan kriittisesti uudelleen EU:n tukea Ruandan hallitukselle ja valtion instituutioille sen varmistamiseksi, että tuki edistää täysimääräisesti ihmisoikeuksia ja että sillä ei ole kielteisiä vaikutuksia sanan- ja yhdistymisvapauteen, poliittiseen moniarvoisuuteen, oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamiseen ja riippumattomaan kansalaisyhteiskuntaan;

10. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, ihmisoikeuksista vastaavalle EU:n erityisedustajalle, Ruandan tasavallan presidentille, Ruandan parlamentin puhemiehelle sekä Afrikan unionille ja sen toimielimille.